

Goalla on haastaja Intian itäosassa - MAMALLAPURAM

26.10.2017 14.00

Bengalinlahden rannalla Mamallapuramissa on Goan tavoin kilometrien pituisia rantoja. Mutta siellä on myös arkkitehtonisesti, taiteellisesti ja historiallisesti arvokkaita temppeleitä, veistoksia ja kallioreliefejä.

TEKSTI JA KUVAT: SAKARI KARTTUNEN

Matka ranskalaishenkisestä Pondicherrystä aitointialaiseen Mamallapuramiin taittuu mukavasti ovettomassa, avoikkunaisessa bussissa. Ilmastointi on siis hoidettu luonnonmenetelmällä. Ilmankoskulkuneuvon luokitus on *Ultra Deluxe Coach*; tahatonta intialaishuumoria parhaimmillaan.

Ensivaikutelma pikkukaupungista ei ole mairitteleva. Pääkadulta alkavalla ja mereen päättyvällä turistikadulla vallitsee tuttu itäisten aurinkorantojen tyyli: koruja, värikkäitä vaatteita, huiveja, jumalveistoksia, paita mittilaustyönä neljässä tunnissa. Jalkakäytävän alla lirisevän viemärin kansista osa on rikki, joten pitää katsoa tarkkaan, mihin astuu. Vieras koira eksyy naapurireviirille; vahti tekee hälytyksen, ja pian korttelin kymmenpäinen kippurahäntäinen ja lerppakorvainen joukkio antaa huutia tunkeilijalle. Syntyy hirveä meteli, jota höystää keskellä katua seisovan sonnimullikan mölinä. Ja kun se vaimenee, äänimaiseman täyttävät intialaisten uudet jumaluudet eli Hero Honda, Royal Enfield ja Bajaj Pulsar -moottoripyörät. Yhtä kaikki, hyvin menee, sillä oikeassa Intiassahan nyt ollaan.

Majoitusvaihtoehtoja nolasta kolmeen tähteen löytyy helposti. Valitsen turistikadulta hotellin, jossa on kattoravintola. Sieltä on mitä mainiota seurata jokapäiväistä tohinaa, sillä paikalliset asukkaat elävät omaa elämänsä välittämättä kuljeskelevista travellereista ja valaistumisen etsijöistä. Aidatuissa neljän tähden resorteissa kaupungin reunamilla, poissa reppureissaajien ja tavis-turistien jaloista, viettää aikaansa uima-altaiden äärellä vauraampi intialainen ja ulkomaalainen keskiluokka.

Myös ravintoloissa on valinnanvaraa. On makuasia, onko kohteena Nightmare, Dreamland, Rose Corner tai Le Yogy. Kala-, mustekala- ja äyriäisruokia on tarjolla runsaasti. Kuumuutta pääsee parhaiten pakoon kattoravintoloihin, joita ovat muun muassa Le Palais Croisette, Temple View Roof ja Top Seashore. Suosituin ravintola on Moonraker's siitä yksinkertaisesta syystä, että Lonely Planet on ottanut sen sivuilleen. Mutta ravintolan filiaalia aivan vastapäätä on varottava. Parikymppiset huijarit yrittävät netota ylimääristä panttaamalla vaihtorahaa itsellään niin kauan, että asiakkaan pinna palaa, hän nousee pöydästä ja alkaa puhua korotetussa äänilajissa.

Hyvää intialaista olutta, esimerkiksi kuusiprosentista Kingfisheriä, ei tarjoilla kaikissa ravintoloissa. Ja tarjoilupaikoistakin se tahtoo matkailukauden aikana loppua. Mutta ei hätää. Jos olutta on vielä naapurikapakassa, sieltä sitä saa noutaa. Yhtä suurpiirteisä ei olla kello 22 valomerkin suhteen. Jos ostaa tiskin alta pimeän pullon vodkaa, rommia tai olutta, pullo käärityn sanomalehteen, sujutetaan mustaan muovipussiin ja annetaan evästyks: Take care! Sen verran sentään virkavallan valvovaa silmää pelätään.

Ravintoloiden nimien englanninkielisyys selittyy sekä kielen virallisesta asemasta että globaalista trendistä. Ranskankielisillä nimillä taas houkuttelevat nuoria ranskalaisia matkailijoita, jotka lukumääräisesti tuntuvat olevan enemmistönä. Syy on läheinen Pondicherry, jonne ranskalaiset matkustavat runsain joukoin haistelemaan kuopatun kolonialisminsa viimeisiä haikuja. Siellä on sentään tarjolla ruutuasemakaava, Le Café ja Café Paris sekä poliiseilla punainen koppelakki. Mamallapuram puolestaan toimii ranskalaisten aurinkorantana.

Valkohiekkaiselle Bengalilahden rannalle on turistikadulta matkaa nolla metriä. Biitsi alkaa siitä, mihin katu päättyy. Ensinnä pitää puikkelehtia kirkasväristen kalastusveneiden ja saalista lajittelevien kalastajien välistä.

Auringonnousun aikaan aamukuudelta kalastajat työntävät veneen mereen, ja uittavat sen kahlaamalla syvemmälle. Kun alle on saatu tarpeeksi vettä, miehet hyppäävät kyytiin. Moottori käynnistetään, parimetrinen tangon päässä oleva potkuri alkaa taistella valtameren maininkeja vastaan ja pitkä matka ulapalle alkaa. Näin tapahtuu päivästä toiseen.

Kalastusveneiden lähtö on mieleenpainuva näytelmä, joka houkuttaa rannalle paikallisia ja aamuvirkkuja turisteja. Valitettavasti horisontti on aamuisin useimmiten autereen peitossa. Auringonnousun huomaa kyllä siitä, että itäinen taivas muuttuu purppuranpunaiseksi. Eräänä aamuna näkymää filmasi japanilainen TV-kuvausryhmä, ja seuraavana päivänä sama porukka mahdutti itsensä kalastusveneeseen. Mutta väistämättömästi tuleva iso maininki teki tepposet: löi koko veneen yli ja kasteli niin ihmiset kuin filmauskalustonkin.

Tamil Nadu on hiekkarantojensa suhteen yhtä ylenpalttinen kuin Intian niemimaan vastakkaisella puolella oleva Kerala. Mamallapuramin turistiranta jatkuu pohjoiseen silmäkantamattomiin, biitsit taitavat ulottua Chennaihin asti. Etelän puolella on UNESCO:n suojelema temppelialue ja sen jatkeena paikallisten asukkaiden rantapuisto, jonne perheet tekevät piknikkejä. Nuorukaiset sentään uivat, mutta naiset puljaavat rantavedessä ja kastelevat sarinsa, rohkeimmat reisiin asti.

Turistirannalla on tilaa. Aurinko paistaa herkeämättä, celsiuksia on 30 ja hieman päälle. Jälkeenpäin luin, että merivirtojen vuoksi Mamallapuramin rannat eivät muka olisi suositettavia uimiseen. Virtauksen kyllä huomasi, mutta vaaralliseksi sitä eivät tulleet ajatelleeksi edes ne, jotka kroolaisivat parinkin sadan metrin päässä rannasta.

Intialaisten harrastamaa ympäristön roskaamista ihmetellessä törmää häkellyttävään ristiriitaan: kaikenlainen jäte täyttää kadunvieret ja rakentamattomat tontit, mutta ihmiset itse ovat siistejä. Miehillä on puhtaat, siilitetyt paidat ja prässätyt housut. Koulupojilla on solmio suorassa ja tytöillä letit ojennuksessa.

Turistikadun hiljaiseloa keskipäivän helteellä.

Kalastusveneitä, verkkoja ja rantahotelleja kattoravintoloihin.

Mamallapuramin rannalla on vielä tilaa.

Intiaa toisena kotimaanaan pitävä saksalainen antoi roskaamiselle kaksi selitystä: ensinnäkin hallituksen katsotaan olevan vastuussa kaikesta. Kun paikat täyttyvät roskista, syy on hallituksen. Toinen syy lienee kastilaitoksen jäänteissä: kukin ihminen on jo syntyessään saanut kohtalon, johon liittyy se, mitä saa tehdä ja mitä ei. Vain tietyt ihmiset voivat koskea roskiin. Koska kunnallista jätehuoltoa ei ole, kaikki se jää, mitä lehmät, koirat ja vuohet eivät syö tai tuli polta.

On kuitenkin merkkejä muutoksesta. Esimerkiksi Mamallapuramin kunta on alkanut kerätä jätteitä pitääkseen matkailijat tyytyväisempinä. Intian megakaupungeissa, kuten Mumbaissa, jätteiden lajittelu ja kierrätys on merkittävä elinkeino.

Mamallapuram tyydyttää ne kaikki matkailijan perustarpeet, joiden vuoksi suunta Etelä-Intiaan on otettu. Siellä on aurinkoa, hiekkarantaa, ruokanautintoja, valinnanvaraista majoitusta ja ystävällisyyttä. Hintatasokin on vielä edullinen. Ramakrishna-hotellin omistaja kehui sitä, ettei mafia ole vielä ulottanut lonkeroitaaan alueelle. Hänen mukaansa Goa on jo menetetty, sillä alueen ovat jakaneet keskenään venäläinen ja israelilainen mafia ja yrittäjien elämä alkaa olla ulkopuolisten säätelemää.

Mutta yksi valtitti ylitse koko muun Intian ovat Mamallapuramin temppelit ja veistotaide. Kaikkialta Intiasta löytyy mahtipontisempia ja ensi näkemältä häkellyttävämpiä temppeleitä. Mutta historialliselta ja arkkitehtoniselta merkitykseltään mikään paikka ei vedä vertoja Mamallapuramille, jonka arkkitehtoninen vaikutus on ulottunut Kaakkois-Aasiaan saakka. Sen kallioon koverretut veistokset ja reliefit ovat taiteellisesti ja uskonnolliselta symboliikaltaan yliverbia. Syyttä ei UNESCO ole julistanut suurta osaa Mamallapuramista maailmanperintökohteeksi. Paikkakunnan kivenveisto kukoistaa edelleen ja veistäväillä artesaaneilla saattaa olla satojen vuosien ajan isältä pojalle periytynyt ammattitaito.

Aluetta hallitsi 500-800-luvuilla tamiilien mahtava Pallava-dynastian merivaltio. Pohjois- ja Keski-Intian valloittaneiden mogulien valta ei ulottunut Tamil Naduun saakka, joten hindulaisuus säilyi puhtaimmillaan. Mamallapuram (aik. Mahabalipuram) oli Pallavien satama- ja aluksi myös pääkaupunki. 600-700 -lukupien vaihteessa pääkaupungiksi otettiin sisämaan Kanchipuram, niin ikään tärkeä temppelikeskus. Se on yksi Intian seitsemästä pyhästä kaupungista, ja ainoa, joka niistä sijaitsee Etelä-Intiassa.

Jo ennen Pallava-dynastiaa Mamallapuram oli merkittävä kauppapaikka, jossa olivat vierailleet muun muassa kreikkalaiset jo ensimmäisellä ja toisella vuosisadalla. Kiinalainen matkailija **Hiuen Tsang** kertoi paikasta 600-luvulla. Eurooppalaiseen kirjallisuuteen se päätyi "seitsemän pagodan kaupunkina" 1300-luvulla.

Temppelit ja jättiläisreliefit on kaiverrettu alueen läpi kulkevaan graniittikallioon 600-700 -luvulla. Kallion päällä on vielä nähtävissä linnoituksen ja palatsin rauniot. Kylän reunalla olevat luolatemppelit ovat vaatimattomia, mutta sitä mahtavampi on kallioseinämään veistetty 25 metriä pitkä ja 12 metriä korkea reliefi. Ihmisiä hindulaisia jumaluushahmoja, eläimiä ja virtaavaa vettä kuvaavien veistosten sanomallinen sisältö on vuosisadat ollut pohdinnan kohteena. Tällä haavaa on vallalla selitys, jonka mukaan reliefi kuvaa Ganges-joen laskeutumista maan päälle maailmankaikkeuden seurattessa tapahtumaa.

Reliefi ja viereiset kalliotemppelit yksityiskohtineen ovat äärettömän kaunista ja taidokasta työtä, omassa lajissaan ylittämätöntä. Ne ovat täynnä tapahtumia jumaluustaruita ja huokuvat hindulaista rakkautta eläinkuntaa kohtaan: norsut suojelevat poikasiaan, lehmä hellii vasikkaansa ja apina etsii ystävästään kirppuja.

Intian vanhin säilynyt arkkitehtuuri on luola-arkkitehtuuria. Vanhinta talomaista arkkitehtuuria edustaa Mamallapuramin Viisi vaunua -temppeliryhmä. Temppelit on koverrettu samasta graniitista kuin kallioreliefi, ja ne ovat tärkeimmät todisteet intialaisen temppeliarkkitehtuurin asteittaisesta kehitymisestä. Vanhin temppeli muistuttaa liikuteltavaa, puista rakennettua kylätemppeliä, ja viidennessä eli myöhäisimmässä kiteytyvät koko Etelä-Intian temppeliarkkitehtuurin ominaispiirteet.

Bengalinlahteen työntyvällä niemellä kaupungin ja paikallisen piknikbiitsin välissä seisoo kaksi temppeliä. Ne eivät ole kovinkaan suuria, mutta arkkitehtoniselta ja historialliselta merkitykseltään korvaamattomia. Ne eivät ole yhdestä kallioista koverrettuja, vaan kivi kiveltä pystytettyjä, ensimmäiset laatuaan ja esikuviksi syntyneitä. Kun Pallava-merimähdin vaikutus ulottui aina Kaakkois-Aasiaan saakka, kulkeutui sinne myös sen arkkitehtuuri. Historiallisen tapahtumaketjun mykkiä todistajia löytyy tänä päivänäkin tuhansien kilometrien päässä Mamallapuramista.

PLUSSAT

o Lyhyet välimatkat, edullinen ja helppo kohde viettää rantalomaa

Temppeli ja norsu on työstetty samasta valtavasta graniittipaadesta kuin Ganges-reliefi.

Mamallapuramin kahta ensimmäistä temppeliä ei koverrettu umpigraniittiin, vaan pystytettiin kivi kiveltä.

Norsuperhe on 25 metriä pitkän ja 12 metriä korkean veistoksen hallitseva aihe.

o Maukkaat meren antimet

o Nettipisteitä on käytettävissä paljon

o Ainutlaatuiset temppelit ja veistokset

o Muinaisen korkeakulttuurin läsnäolo ja aistittavuus

MIINUKSET

o Turistikadulla kauppiat käyvät päälle

o Televisio näkyy huonosti, sillä Mamallapuram on katvealueella

